

زمان برگزاری: ۶۸۰۰ دقیقه

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: جامعه شناسی دوازدهم

تاریخ آزمون: ۱۴۰۱/۱۱/۱۰

۱ ما ایرانیان هنگامی که می‌خواهیم به دیگران احترام بگذاریم با آنها می‌کنیم و آن است و علاوه بر اینکه ریشه دارد زمینه ارتباطی صمیمانه و صادقانه را فراهم می‌کند.

۲ اگر نظر جهان متجدد درباره دانش علمی به جهان‌های دیگر که روش‌های تجربی و عقلانی و وحیانی را معتبر می‌دانند رسوخ کند، چه اتفاقی رخ می‌دهد؟

۳ به سؤالات زیر، پاسخ کوتاه دهید.

الف جهان متجدد بر اساس رویکرد دنیوی خود، فقط کدام علم را دانش علمی می‌داند؟

ب چرا پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است؟

پ از دیدگاه جامعه‌شناسان طرفدار قشربندی اجتماعی، نابرابری‌های اجتماعی نتیجه چیست؟

ت جامعه‌شناسان انتقادی بر ضرورت انتقاد علمی کدام پدیده‌های اجتماعی تأکید می‌کنند؟

ث ابن‌خلدون عامل شکل‌گیری جوامع را چه می‌داند؟

ج الگوی تعارف به چه معناست؟

چ از نظر امام خمینی مردم چگونه می‌توانند در تحقق بخشیدن به نظام مطلوب در عصر غیبت مشارکت کنند؟

۴ ملاک‌های دسته‌بندی نظام‌های سیاسی از نظر ارسطو چیست و از چند نوع حکومت نام می‌برد؟

۵ هریک از مثال‌های زیر استفاده کدام یک از انواع عقل در معنای عام را نشان می‌دهد؟

الف عوامل مهاجرت در جمعیت‌شناسی

ب ارزیابی وضعیت عدالت در روابط انسانی

۶ نوع نظام سیاسی از نظر ارسطو را مشخص کنید.

الف اقلیتی که براساس خواست و میل خود حکومت می‌کنند.

ب اکثریتی که براساس فضیلت حکومت کنند.

۷ جامعه مطلوب از نظر فقه شیعه دارای دو ویژگی است. آن را بیان کنید.

۸ دلایل طرفداران عدالت اجتماعی در مورد ناعادلانه بودن رویکرد قشربندی و عدالت اقتصادی را بیان کنید. (ذکر دو مورد کافی است)

۹ عقل در معنای خاص را تعریف کنید؟

۱۰ پژوهشگر آمریکایی با توجه به که طی یک قرن، یعنی قرن ، در ایران واقع شده، مقاله‌ای درباره ایران با این عنوان نوشته است: «چرا ایران کشوری انقلابی است؟»

۱۱ کدام فرهنگ‌ها به جوامع تمدن اسلامی راه یافته‌اند؟

۱۲ جامعه آرمانی از منظر قرآن کریم چه جامعه‌ای است؟

۱۳ انواع علوم نافع را نام برده و توضیح دهید.

۱۴ به ترتیب کتاب‌های «منیة المرید» و «آمالی» از آثار چه کسانی است؟

۱۵ بزرگ‌ترین دانشمند صرف و نحو زبان عربی و مهم‌ترین حکمای اسلام در قرون اولیه چه کسانی بودند؟

۱۶ در دوره پسامدرن هویت کشورها دچار چه تحولاتی شد؟

۱۷ شناسنامه در زبان‌های تاجیک، عربی و انگلیسی چه نام دارد؟

۱۸ طرفداران قشربندی چه چیزی را ضروری می‌دانند و از چه چیزی غفلت می‌کنند؟

- ۱۹ نقطه شروع رقابت میان افراد، در کدام جوامع یکسان نیست؟
- ۲۰ در طول تاریخ، نگاه‌های مختلفی به پدیده نابرابری وجود داشته است. آنها را توضیح دهد.
- ۲۱ زندگی انسان‌ها به‌ویژه در عرصه سیاسی عرصه چه چیزهایی است؟
- ۲۲ از نظر جامعه‌شناسان انتقادی بن بست زندگی انسان چیست؟
- ۲۳ بحران‌های جوامع غربی از نظر ماکس وبر چه مواردی می‌باشد؟
- ۲۴ در رویکرد تبیینی، ارزش‌های انسانی چگونه مورد مطالعه قرار می‌گیرند؟
- ۲۵ چه موردی علوم اجتماعی را درگیر مطالعات بی‌پایان می‌سازد؟
- ۲۶ در مطالعه خود از جوامع غربی نتایجی به‌دست می‌آوریم. درباره تعمیم نتایج آن به جوامع دیگر نظر صحیح را شرح دهید.
- ۲۷ راهنمای فعالیت‌های سیاسی ما چیست؟
- ۲۸ دلایل کنش سیاسی و استفاده از قدرت چیست؟
- ۲۹ عنوان «جمهوری» و «اسلامی» در ترکیب جمهوری اسلامی به چه معناست؟
- ۳۰ دموکراسی به چه معناست؟
- ۳۱ حکومت جمهوری چه حکومتی است؟
- ۳۲ ارسطو نظام‌ها و حکومت‌هایی را که در آن تنها اراده یک فرد تاثیرگذار است چه نام نهاد؟
- ۳۳ سیاست در معنای عام خود چیست؟
- ۳۴ یکی از ابزارهای اعمال قدرت نرم در سطح کلان، کشورهاست.
- ۳۵ مدار مشروعیت چیست؟
- ۳۶ مدار مقبولیت چیست؟
- ۳۷ قدرت اجتماعی چه کسانی بیشتر است؟
- ۳۸ چه چیزی باعث شد تا بدینی نسبت به قدرت به ثروت نیز تسری پیدا کند؟
- ۳۹ چرا باید برای فهم کنش انسان‌ها از روش‌های کیفی استفاده کنیم؟
- ۴۰ نمودار زیر را کامل کنید.
- ۱۰۰ (۱) ← پیدایش معانی گوناگون ← (۲) ۱۰۰ ← پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی
- ↓
- ۱۰۰ (۳) → پیچیدگی کنش‌های انسانی
- ۴۱ خرده فرهنگ‌ها و معانی گوناگون چگونه به‌وجود می‌آیند؟ مثال بزنید.
- ۴۲ چگونه برخی رویکردها از پدیده‌های اجتماعی و انسانی هویت‌زدایی می‌کنند؟
- ۴۳ پرسش از و ده‌ها پرسش دیگر مرتبط با آن همواره ذهن انسان‌ها و بسیاری از اندیشمندان را به‌خود مشغول کرده است.
- ۴۴ نظر جهان‌متجدد درباره دانش علمی چیست؟
- ۴۵ چرا ما انسان‌ها مجبور نیستیم دانش موردنیاز خودمان را تولید کنیم؟
- ۴۶ نام دیگر «ذخیره آگاهی» چیست؟
- ۴۷ هر فرد، گروه، قوم، جامعه و امتی یک دارند که راهنمای زندگی آنها است.
- ۴۸ متفکران اجتماعی آلمان در قرن نوزدهم چه کسانی بودند؟
- ۴۹ دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند تا و جهان اجتماعی را کشف کنند.
- ۵۰ «بزرگترین کشتار جهان در جنگ جهانی اول و دوم میان توسعه‌یافته‌ترین کشورها رخ دارد و با فجیع‌ترین کشتار تاریخ بشر در هیروشیما و ناکازاکی پایان یافت.» این جمله را در ارتباط با اخلاق‌گریزی توضیح دهید.
- ۵۱ قفس آهنین وبر را تعریف کنید.

- ۵۲ و دو بال موفقیت انسان هستند.
- ۵۳ میان زندگی اجتماعی انسان و نظم چه ارتباطی برقرار است؟
- ۵۴ درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.
- الف علاوه بر افراد فقط جوامع دارای قدرت اجتماعی هستند.
- ب در یک جهان اجتماعی، نظام سیاسی نمی تواند مستقل از نظام های دیگر باشد بلکه در تعامل با آنها قرار می گیرد.
- پ فضیلت و سعادت در زندگی خوب یا جامعه خوب به دست می آیند.
- ت برای قضاوت صحیح درباره امور سیاسی باید معیارهای واقعی - خوب یا خیر - را بشناسیم.
- ث ادعاهای ارزشی فرهنگ ها و جوامع مختلف به مرزهای خودشان محدود می ماند.
- ۵۵ سوالات درست و نادرست را مشخص کنید.
- الف ما ایرانیان هنگامی که می خواهیم به دیگران احترام بگذاریم با آنها همدلی می کنیم.
- ب تعارف شناخت متقابل است و علاوه بر اینکه ریشه قرآنی دارد، زمینه ارتباطی صمیمانه و صادقانه را فراهم می کند.
- پ در دوره مدرن، همه آنچه در دوره پسامدرن پدید آمده بود از جمله سیاست همانندسازی هویت، مورد نقد و بررسی قرار گرفت.
- ت ناسیونالیسم محصول دوران پسامدرن است و بر هویت های خاص، محلی و بر تفاوت ها تاکید می کند.
- ۵۶ علت پیدایش نظریه فمینیستی معاصر در علوم اجتماعی امروز چیست؟
- ۵۷ در دوره پسامدرن کدام هویت ها مورد تاکید و توجه قرار گرفت؟
- الف) محلی، ثبات و استمرار (ب) خرد، ملی و فردی
ج) خرد، محلی و فردی (د) ملی، ثبات و استمرار
- ۵۸ جامعه شناسی تفسیری ارزش های اجتماعی و سیاسی را چگونه مطالعه می کند؟
- ۵۹ چرا علوم اجتماعی اندیشمندان مسلمان از نوع تبیینی نیست؟
- ۶۰ جامعه شناسان علت نابرابری های اجتماعی را چه می دانند؟
- ۶۱ نظریه پردازان کنش اجتماعی، زندگی اجتماعی انسان را چگونه مطالعه می کنند؟
- ۶۲ جدول مقابل را کامل کنید.

ویژگی ها	انواع قدرت اجتماعی
الف -	قدرت سخت
با کمک ابزارهایی مانند رسانه اعمال می شود.	ب -
مطابق یک نظام عقیدتی و ارزشی صحیح اعمال می شود.	ج -
بر مدار خواست و اراده کسانی هست که قدرت بر آنها اعمال می شود.	د -

- ۶۳ در رویکرد عادلانه، دولت چگونه تلاش می کند نابرابری های اجتماعی را کاهش دهد؟ (ذکر یک مورد)
- ۶۴ گسترده ترین بخش، ذخیره دانشی است که درباره آن کمتر می اندیشیم و بیشتر استفاده می کنیم؛ آن چیست؟
- الف) دانش علمی (ب) ذخیره آگاهی
ج) دانش عمومی (د) علم تجربی
- ۶۵ در ایران همواره نقش مهمی در تعیین نوع رابطه مردم با قدرت های داخلی و خارجی داشته است.
- ۶۶ قرآن کریم، قوانین حاکم بر تداوم و تغییر جوامع و امت های مختلف را می نامد.
- ۶۷ اگر قدرت مطابق قانون و حکم الهی باشد و تبعیت از آن نیز با رضایت و میل همراه باشد، قدرت هم دارد و هم اجتماعی.
- ۶۸ چرا جامعه شناسان تبیینی ارزش های سیاسی را قابل مطالعه نمی دانند؟

۶۹) قرآن کریم مسلمانان را به آموختن کدام علم تشویق و از یادگیری چه نوع علمی منع کرده است؟

۷۰) جامعه‌شناسی خرد و کلان را با یکدیگر مقایسه کنید.

۷۱) دیدگاه امام خمینی (ره) در مورد امکان ایجاد یک جامعه مطلوب و آرمانی را بنویسید.

۷۲) به ترتیب، هر عبارت مربوط به دیدگاه چه کسانی است؟

«دخالت دولت، برای کنترل بازار لازم است. باید به دولت اعتماد کرد، زیرا دولت به نمایندگی از همه و به نفع همه عمل می‌کند.» «این رویکرد با رهاسازی مطلق و با کنترل مطلق مخالف است.» «این گروه معتقدند: رویکرد مخالفان قشربندی اجتماعی عادلانه نیست، زیرا در آن حقوق افراد توانمند و کوشا، به اندازه استحقاق آنها، پرداخت نمی‌شود.»

الف. جامعه‌شناسان موافق قشربندی اجتماعی - طرفداران عدالت اجتماعی - جامعه‌شناسان عدالت‌گرا

ب. مخالفان قشربندی اجتماعی - جامعه‌شناسان عدالت‌گرا - موافقان قشربندی اجتماعی

پ. جامعه‌شناسان عدالت‌گرا - جامعه‌شناسان کمونیست - طرفداران عدالت اجتماعی

ت. موافقان قشربندی اجتماعی - جامعه‌شناسان لیبرالیستی - مخالفان قشربندی اجتماعی

۷۳) تبعیت اراده یک انسان از انسان دیگر، به دو صورت می‌تواند باشد؛ تبعیت یا و یا

۷۴) چرا در رویکرد تبیینی هدف جامعه‌شناسی همانند هدف علوم طبیعی است؟

۷۵) طرفداران قشربندی اجتماعی چه چیزی را در زندگی ضروری می‌دانند؟

۷۶) نابرابری در قد و هوش و نابرابری در تحصیلات از چه نوع نابرابری هستند؟

۷۷) هر یک از عبارات ستون (الف) را به مفهوم مرتبط در ستون (ب) وصل کنید. (۲ مفهوم اضافی است)

(الف) (ب)

۱ - تفاوت در رنگ پوست

(الف) مالکیت خصوصی

۲ - با حذف آن انگیزه رقابت از بین می‌رود.

(ب) فقر و غنا

۳ - در این نظام، دهقانان شبیه برده بودند، مالک چیزی نبودند.

(ج) عدالت اجتماعی

۴ - اولین چالش در جهان متجدد

(د) تفاوت اسمی

(ه) فتووالی

(و) تفاوت رتبه‌ای

۷۸) هر یک از عبارات ستون الف را به مفهوم مرتبط در ستون ب وصل کنید (۲ مفهوم اضافی است).

الف	ب
۱- اگر محقق بخواهد تمامی ابعاد اجتماعی را مطالعه کند.	(الف) رویکرد تبیینی
۲- ویژگی‌های متعالی انسان‌ها	(ب) قوم‌نگاری
۳- کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند.	(ج) کنشگران فردی و جمعی
۴- هم در معنای ذهنی و هم در معنای فرهنگی، فعال و خلاق‌اند.	(د) مطالعه موردی
	(ه) تنفر از نقص
	(و) رویکرد تفسیری

۷۹) چرا نمی‌توانیم نتایجی را که از مطالعه و بررسی یک جامعه به دست آورده‌ایم به همه جوامع دیگر تعمیم دهیم؟ برای پیشگیری از چنین اشتباهی ناگزیر به انجام چه کاری هستیم؟

۸۰) کدام اصطلاح به معنای حاکمیت اکثریت مردم بر اساس خواست و میل خودشان است؟

۸۱) جامعه‌شناسان تبیینی جامعه را چگونه می‌دانند؟

۸۲) چرا جامعه‌شناسان تبیینی دچار اخلاق‌گریزی می‌شوند؟

۸۳) چهره‌های متفاوت سیاست‌هویت را بنویسید.

۸۴) چرا جامعه‌شناسان انتقادی معتقدند که رویکردهای تبیینی و تفسیری محافظه‌کارند؟

۸۵) درستی و نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

الف) نظام سیاسی دنیامدار براساس احکام و قوانین الهی سازمان می‌یابد.

ب) کنش سیاسی و استفاده از قدرت، یا به قصد تغییر وضع موجود انجام می‌شود یا با هدف حفظ آن.

پ) مهم‌ترین هدف ما در زندگی دستیابی به فضیلت‌های فردی و سعادت همگانی است.

ت) ماکس وبر، شهر را زیستگاهی که دارای قلعه و برج و بارو، بازار، دادگاه مستقل و ... است، تعریف می‌کند.

ث) جامعه‌شناسان تفسیری صرفاً به توصیف ارزش‌ها و نظام‌های سیاسی بسنده می‌کنند و ملاک و معیاری برای ارزیابی علمی آن‌ها ارائه نمی‌دهند.

۸۶) درستی و نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

الف) برجسته کردن یک وجه از زندگی اجتماعی و تأکید بر آن و نادیده گرفتن وجه دیگر، می‌تواند آثار و پیامدهای نامطلوبی برای زندگی اجتماعی

به وجود بیاورد.

ب) فاصله میان وضعیت موجود و وضعیت جهان اجتماعی، جامعه‌شناسی را به داوری درباره ارزش‌ها و انتقاد از آن‌ها می‌کشاند.

پ) در طول تاریخ، بسیاری از فرهنگ‌ها و جوامع، تفاوت‌های اسمی و نابرابری‌های طبیعی را بهانه‌ای برای نابرابری‌های اجتماعی قرار داده‌اند.

ت) مفهوم قشربندی در جامعه‌شناسی، از زمین‌شناسی گرفته شده است و جامعه همانند زمین دارای لایه‌بندی سلسله مراتبی دانسته شده است.

ث) در هر جامعه‌ای، همه افراد در یک طبقه خاص متولد می‌شوند، یعنی نقطه شروع رقابت میان افراد، یکسان است.

۸۷) عبارات‌های صحیح و غلط را مشخص کنید.

الف) دانش عمومی برای زندگی اجتماعی، مانند هوا برای انسان است.

ب) در رویکرد تبیینی پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود.

پ) همراهی همدلانه به معنای نگاه کردن به مسائل کنش‌گران از منظر خودشان و تأیید آنهاست.

ت) مسئله معنا درباره کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است.

۸۸) به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

الف) در رویکرد جامعه‌شناسی تبیینی تفاوت میان جوامع چگونه است؟

ب) در دیدگاه نظریه پردازان کنش اجتماعی، مهم‌ترین ویژگی‌های کنش اجتماعی چیست؟

پ) جامعه‌شناسان از کدام نوع سلطه به هژمونی تعبیر می‌کنند؟

ت) جامعه‌شناسان در مطالعه نابرابری‌های اجتماعی به کدام عامل توجه دارند؟

ث) چرا جامعه‌شناسی انتقادی نمی‌خواهد که داوری علم بیرون از دایره علم صورت گیرد؟

ج) روش مطالعه پدیده‌های اجتماعی از دیدگاه ابن خلدون چگونه بود؟

چ) یک مورد از کارکردهای علوم اجتماعی جهان اسلام را بنویسید.

۸۹) هر عبارت به کدام رویکرد و روش پژوهش اشاره دارد؟

الف) کنش‌گران براساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند. (.....)

ب) پژوهشگر خود را در شرایط فرهنگی قوم قرار می‌دهد و کنش‌هایشان را تجربه می‌کند تا آنها را بهتر بشناسد. (.....)

۹۰) جای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف) امکان پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آنها را فراهم می‌کند.

ب) از آنجا که ما عضوی از جامعه هستیم، با کنش‌های اجتماعی خود، در حفظ یا تغییر آن اثر می‌گذاریم.

پ) اندیشه‌های جدید هنگامی پدید می‌آیند که انسان از گامی فراتر گذارد.

ت) در رویکرد تفسیری برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به در کنش‌ها راه یافت.

ث) مخالفان قشربندی، را موجب برقراری روابط ظالمانه میان افراد و در نتیجه نابرابری می‌دانند.

ج) علم به نفس، علم توحید و علم به مبداء و معاد، از علوم شمرده می‌شوند.

چ) رویکرد انتقادی می‌خواهد ظرفیت افشاگری و رهایی بخشی را برای نگه دارد.

پاسخنامه تشریحی

۱ «تعارف - شناخت متقابل - قرآنی»

ما ایرانیان هنگامی که می‌خواهیم به دیگران احترام بگذاریم با آنها تعارف می‌کنیم و آن شناخت متقابل است و علاوه بر اینکه ریشه قرآنی دارد زمینه ارتباطی صمیمانه و صادقانه را فراهم می‌کند. اگر این تلقی جهان متجدد از علم، در جوامع دیگری که روش‌های تجربی، عقلانی و وحیانی را معتبر می‌دانند، رسوخ کند تعارضاتی را در ذخیره دانشی آن جوامع پدید می‌آورد. در چنین شرایطی، ارتباط دوسویه و روبه رشد دانش عمومی و دانش علمی گسسته می‌شود؛ دانش علمی، از رشد و رونق لازم باز می‌ماند و دغدغه و توان لازم را برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

۳

الف علوم تجربی

ب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی

پ تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی

ت ساختارهای سرکوبگر

ث عصیبت

ج الگوی شناخت متقابل هویت‌ها

چ با مشارکت در انتخابات مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان

۴ ارسطو دو ملاک برای دسته‌بندی نظام‌های سیاسی استفاده کرده است: ۱ - تعداد افراد تأثیرگذار و تصمیم‌گیرنده، ۲ - روش تصمیم‌گیری. ارسطو از شش نوع حکومت نام برده است.

۵ الف) عقل ابزاری (تجربی)

ب) عقل انتقادی

۶ الف) الیگارشی

ب) جمهوری

۷ ۱- روابط و ساختارهای آن با مشارکت و همراهی مردم، عادلانه باشد.

۲- حاکمان و کارگزاران جامعه نیز عالم به عدالت و عمل‌کننده به آن باشند؛ یعنی عالم و عادل باشند.

۸ ۱- رویکرد قشربندی عادلانه نیست، زیرا افرادی که در طبقه اجتماعی پایین متولد می‌شوند، حتی با داشتن شایستگی به‌سادگی امکان رقابت با افرادی که در طبقه اجتماعی بالا متولد می‌شوند را ندارند.

۲- رویکرد عدالت اقتصادی عادلانه نیست، زیرا در آن افراد توانمند و کوشا به اندازه استحقاقی که دارند از مزایای اجتماعی برخوردار نمی‌شوند.

۳- در رویکرد قشربندی، نقطه آغاز رقابت و در رویکرد عدالت اقتصادی، نقطه پایان رقابت عادلانه نیست.

۴- هر دو رویکرد به دلیل ناعادلانه بودن، با فطرت انسانی سازگار نیستند و در نتیجه، به شکست می‌انجامد.

(ذکر دو مورد کافی است)

۹ عقل در معنای خاص، قوه‌ای است که انسان به کمک آن حقایق و قواعد جهان را می‌شناسد.

۱۰ «نیکی کدی - دو انقلابی - بیستم»

نیکی کدی، پژوهشگر آمریکایی با توجه به دو انقلابی که طی یک قرن، یعنی قرن بیستم، در ایران واقع شده، مقاله‌ای درباره ایران با این عنوان نوشته است: «چرا ایران کشوری انقلابی است؟»

۱۱ یونانی - هندی - ایرانی - چینی

۱۲ قرآن بارها درباره جامعه آرمانی سخن می‌گوید و آن را جامعه‌ای معرفی می‌کند که در آن به عدالت و قسط رفتار می‌شود. جامعه آرمانی قرآن، فرهنگ حق دارد و در آن به کسی ظم نمی‌شود و در برابر ظلم دیگران مقاومت می‌شود.

این جامعه، قصد ظلم به دیگر جوامع را ندارد اما ظلم دیگران را هم نمی‌پذیرد، به علاوه، تا آنجا که بتواند به ستم‌دیدگان و مستضعفان جهان یاری می‌دهد.

۱۳ ۱- علوم ابزاری

۲- علمی که درباره چگونگی استفاده از علوم ابزاری و اهداف، ارزش‌ها و آرمان‌های انسان صحبت می‌کند.

۳- علمی که درباره حقیقت انسان و آغاز و انجام او سخن می‌گویند.

۴- علم به جامعه و تاریخ (علوم اجتماعی) اگر به قصد درس آموختن از رفتار گذشتگان و شناخت قوانین اجتماعی برای استفاده در حال و آینده آموخته شوند.

۱۴ منیه المرید: شهید ثانی

آمالی: شیخ صدوق

۱۵ سیبویه ← بزرگ‌ترین دانشمند صرف و نحو عربی

این‌سینا }
فارابی }
مهمترین حکمای اسلام در قرون اولیه

۱۶) در دورهٔ پسامدرن، همهٔ آنچه در دورهٔ مدرن پدید آمده بود از جمله سیاست همانندسازی هویت، مورد نقد و بررسی قرار گرفت و به‌جای هویت یکسان برای همهٔ ملت، هویت‌های خرد، محلی و فردی مورد تأکید و توجه قرار گرفت. در این دوره، تکثر، تنوع و حتی بی‌ثباتی و تغییرات مداوم هویت‌ها مطلوب دانسته شد و هویت ملی و وحدت، ثبات و استمرار همراه با آن نامطلوب پنداشته شد.

۱۷) تاجیک: زادنامه

عربی: هویة

انگلیسی: سند هویت

۱۸) با اینکه طرفداران قشربندی اجتماعی رقابت را در زندگی اجتماعی ضروری می‌دانند، اما از این نکته مهم غفلت می‌کنند که در رقابت عادلانه باید نقطهٔ شروع رقابت یکسان باشد.

۱۹) در هر جامعه‌ای، برخی از افراد در طبقهٔ بالا و برخی دیگر در طبقهٔ پایین متولد می‌شوند. در این‌گونه موارد، نقطهٔ شروع رقابت یکسان نیست. مثلاً کودکانی که در طبقهٔ بالا متولد می‌شوند، نسبت به کودکانی که در طبقهٔ پایین متولد می‌شوند، از امکانات آموزشی بهتری برخوردارند. در چنین شرایطی، یک نابرابری اجتماعی مقدمهٔ نابرابری‌های اجتماعی بعدی می‌شود نه یک نابرابری طبیعی.

۲۰) در طول تاریخ، بسیاری از فرهنگ‌ها و جوامع، تفاوت‌های اسمی و نابرابری‌های طبیعی را بهانه‌ای برای نابرابری‌های اجتماعی قرار داده‌اند. مثلاً میان دو جنس یا نژادهای مختلف نابرابری‌های اجتماعی ایجاد کرده‌اند.

عده‌ای در مخالفت با این نوع برخوردها، همهٔ نابرابری‌ها را نابرابری اجتماعی می‌پندارند و همهٔ نابرابری‌های اجتماعی را نیز مضر و مخرب می‌دانند.

۲۱) زندگی انسان‌ها به‌ویژه در عرصهٔ سیاسی عرصهٔ گزینش و انتخاب ارزش‌هاست و به عبارت دقیق‌تر صحنهٔ منازعه و نبرد ارزش‌هاست.

۲۲) جامعه‌شناسان انتقادی تلاش برای دست‌یابی به داوری علمی ارزش‌های انسانی به‌ویژه عرصهٔ قدرت را بخش جدایی‌ناپذیر زندگی اجتماعی انسان‌ها می‌دانند و دست شستن از این آرمان بزرگ را بن بست زندگی انسان معرفی می‌کنند.

۲۳) بحران آزادی یا اراده

بحران معنا

۲۴) جامعه‌شناسی پوزیتیویستی با منحصر کردن معنای علم در دانش آزمون‌پذیر و تجربی، ارزش‌های انسانی را از دایرهٔ مطالعهٔ علمی بیرون می‌راند و از این رو با ارزش‌زدایی و معنازدایی از قدرت، آن را - همانند انرژی - به‌عنوان یک پدیدهٔ فاقد معنا و خنثی مورد مطالعه قرار می‌دهد.

۲۵) تعدد و تنوع فرهنگ‌ها و جوامع معاصر و قدیمی، علوم اجتماعی را درگیر مطالعات بی‌پایان می‌سازد.

۲۶) ما در مطالعهٔ خود از جوامع غربی، نتایجی به‌دست می‌آوریم و آن را به جوامع متفاوت دیگری تعمیم می‌دهیم. برای پیش‌گیری از این خطر، ناگزیر می‌شویم سایر جوامع و فرهنگ‌ها را نیز مطالعه کنیم. اما در مطالعهٔ سایر جوامع و فرهنگ‌ها، معنای فرهنگ‌های دیگر و ارزش‌های آن‌ها را در نمی‌یابیم زیرا آن‌ها را از منظر غربی مطالعه می‌کنیم؛ منظری که از مطالعهٔ جوامع غربی به‌دست آمده و مطابق و متناسب با آن‌هاست. برای جلوگیری از این خطر باید بکوشیم جوامع و فرهنگ‌های دیگر را از منظر خودشان مطالعه کنیم، یعنی با رویکرد تفهیمی آن‌ها را همان‌گونه که خودشان فکر می‌کنند دریابیم.

۲۷) راهنمای فعالیت‌های سیاسی، دسترسی به جامعه خوب برای دست‌یابی به فضیلت‌های انسانی است.

۲۸) کنش سیاسی و استفاده از قدرت، یا به قصد تغییر نظام و وضع سیاسی موجود صورت می‌پذیرد یا با هدف حفظ آن. اگر تمایل به حفظ وضع موجود باشد منظور آن است که از تغییر پیش‌گیری شود؛ هرگاه میل به تغییر باشد، منظور آن است که وضعیت بهتری حاصل شود.

۲۹) عنوان جمهوری در این ترکیب به معنای رسمیت شناختن حضور مؤثر مردم در نظام سیاسی است و کلمهٔ اسلامی نشان‌دهندهٔ این است که فعالیت مردم و نهادها بر مبنای عقاید و ارزش‌های اسلام سازمان پیدا می‌کند.

۳۰) به معنای حاکمیت مردم

۳۱) ارسطو حکومتی را که در آن اکثریت مردم براساس حقیقت و فضیلت حضور و فعالیت دارند، جمهوری (پولیتی) می‌خواند.

۳۲) موناشری - تیرانی (استبدادی)

۳۳) هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت است.

۳۴) «نظام آموزشی»

یکی از ابزارهای اعمال قدرت نرم در سطح کلان، نظام آموزشی کشورهاست.

۳۵) مدار مشروعیّت، حق و باطل بودن است.

۳۶) مدار مقبولیت، خواست و ارادهٔ کسانی است که قدرت بر آن‌ها اعمال می‌شود.

۳۷) کسانی که در زندگی توان تأثیرگذاری بیشتری بر ارادهٔ دیگران دارند، از قدرت اجتماعی بیشتری برخوردار هستند.

۳۸) در کنار نتایج خیره‌کننده و شگرف توسعهٔ قدرت و ثروت، پیامدهای دیگری همانند فقر، نابرابری، سرکوب، جنگ، تخریب طبیعت و ... نیز ظاهر شدند. این پیامدهای ناخواسته و ناخوشایند، واکنش‌های شدیدی برانگیخت.

نخستین واکنش به موقعیت جدید ثروت صورت گرفت و بدینی سابق به قدرت، به ثروت نیز تسری پیدا کرد. ثروت دیگر نه یک امر خنثی و مباح (نه خوب و نه بد) بلکه ریشه بسیاری از ظلم‌ها و شرارت‌ها قلمداد شد.

۳۹) تنوع و تکثر معنایی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آنها می‌شود. بنابراین برای فهم کنش انسان‌ها باید به سراغ روش‌هایی رفت که این تنوع‌ها و تفاوت‌ها را در نظر می‌گیرد، این روش‌ها در مقابل «روش‌های کمی» قرار می‌گیرند که در جامعه‌شناسی تبیینی به‌کار می‌روند، قرار می‌گیرند و به‌نام «روش‌های کیفی» شناخته می‌شوند.

۴۰) ۱- فعالیت و خلاقیت کنشگران

۲- پدید آمدن خرده فرهنگ‌ها و گروه‌ها

۳- پدید آمدن معانی ذهنی و فرهنگی مختلف

۴۱) کنشگران فردی و جمعی هم در معانی فرهنگی، فعال و خلاق‌اند. همین فعالیت و خلاقیت کنشگران، موجب پیدایش معانی گوناگون و در نتیجه آن پدید آمدن خرده فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف، درون هر جهان اجتماعی می‌شود.

۴۲) برخی رویکردها برای دست‌یابی به پاسخ‌های ساده و کاملاً قابل پیش‌بینی از چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق آنها را نادیده می‌گیرند و در واقع از پدیده‌های اجتماعی و انسانی هویت‌زدایی می‌کنند.

۴۳) «معنای زندگی»

۴۴) جهان متجدد، بر اساس هویت دنیوی خود، دانش علمی را محدود و منحصر به دانش تجربی می‌داندست و سایر روش‌های عقلانی و وحیانی را از دایره علم بیرون می‌راند. اگر این تلقی جهان متجدد از علم، در جوامع دیگری که روش‌های تجربی، عقلانی و وحیانی را معتبر می‌دانند، رسوخ کند تعارضاتی را در ذخیره دانشی آن جوامع پدید می‌آورد.

۴۵) ما انسان‌ها، نه به تنهایی، بلکه با هم زندگی می‌کنیم. از این رو مجبور نیستیم خودمان به تنهایی و جداگانه، دانش لازم برای تک‌تک کنش‌هایمان را تولید کنیم.

۴۶) «ذخیره دانشی»

۴۷)

«ذخیره دانشی»

هر فرد، گروه، قوم، جامعه و امتی یک ذخیره دانشی دارند که راهنمای زندگی آنها است.

۴۸) ویلهلم دیلتای - ماکس وبر

۴۹) «نظم - قواعد»

دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند تا نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند.

۵۰) قابل توضیح نبودن بسیاری از کنش‌های عاطفی، هنری، اخلاقی و مذهبی با رویکرد تبیینی، سبب شده کسانی که تنها روش تجربی را معتبر می‌دانند، با انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی، مذهبی و ... دچار اخلاق‌گریزی شوند.

۵۱) تاکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی به تدریج سبب می‌شود افراد بدون آنکه بدانند این نظم برای تحقق چه ارزش‌ها و آرمان‌هایی است صرفاً آن را رعایت کنند. ماکس وبر از سلطه چنین نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آنها دارد، به قفس آهنین تعبیر می‌کند.

۵۲) «نظم اجتماعی - خلاقیت»

۵۳) زندگی اجتماعی انسان و نظم هم‌زمان هم هستند، اما انسان‌ها صرفاً مجریان نظم نیستند بلکه قادرند با توجه به ارزش‌ها و آرمان‌های خود نظم اجتماعی را تغییر دهند و از مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی بکاهند. به هر میزان که این ارزش‌ها و آرمان‌ها والاتر و انگیزه‌ها قوی‌تر باشد، تغییر مهم‌تری رقم خواهد خورد.

۵۴)

الف) نادرست - علاوه بر افراد، نهادها، سازمان‌ها، جوامع و ... نیز دارای قدرت اجتماعی هستند.

ب) درست

پ) درست

ت) نادرست - برای قضاوت صحیح درباره امور سیاسی باید معیارهای حقیقی - خوب یا خیر - را بشناسیم.

ث) نادرست - ادعاهای ارزشی فرهنگ‌ها و جوامع مختلف به مرزهای خودشان محدود نمی‌ماند.

۵۵)

الف) نادرست: همدلی ← تعارف

ب) درست

پ) نادرست: مدرن ← پسامدرن ، پسامدرن ← مدرن

ت) نادرست: ناسیونالیسم ← سیاست هویت

۵۶) هیچ فرهنگ و هویتی نمی‌پسندد که موضوع نظریه‌هایی باشد که در زمینه فرهنگی و تاریخی دیگری شکل گرفته‌اند و هر گروه، جامعه و فرهنگی می‌خواهد از چشم خودش به خود بنگرد و نه از چشم دیگران.

۵۷) ج - خرد، محلی و فردی

۵۸) جامعه‌شناسی تفسیری اگرچه امور سیاسی را پدیده‌هایی معنادار و ارزشی می‌داند، اما صرفاً به توصیف ارزش‌ها و نظام‌های سیاسی بسنده می‌کند و ملاک و معیاری برای ارزیابی علمی آنها ارائه نمی‌دهند.

۵۹) اندیشمندان مسلمان با شناخت تفاوت پدیده‌های اعتباری و پدیده‌های تکوینی، علوم اجتماعی را شبیه علوم طبیعی نمی‌دانند، به همین دلیل علوم اجتماعی آنان از نوع تبیینی نیست.

۶۰)

مزایای اجتماعی یعنی ثروت، قدرت و دانش به صورت نابرابر میان افراد توزیع شده است، از این رو برخی افراد در بالای سلسله مراتب اجتماعی قرار می‌گیرند و برخی افراد در پایین آن

۶۱) نظریه پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کنند. ویژگی‌های دیگر کنش، یعنی اراده و ارزش را مهم می‌دانند ولی آنها را برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌بینند.

۶۲) الف - با کمک ابزار نظامی (خشن، با زور، آشکار) اعمال می‌شود.

ب - قدرت نرم

ج - مشروعیت قدرت

د - مقبولیت

۶۳) دولت نیازهای ضروری همه افراد مانند خوراک، پوشاک و مسکن را تأمین کند، یا از ثروتمندان مالیات بگیرد و از آن برای رفع فقر در جامعه استفاده کند.

۶۴) ج (دانش عمومی)

۶۵) فقه شیعه

۶۶) سنت‌های الهی

۶۷) مشروعیت - مقبولیت

۶۸) جامعه‌شناسی تبیینی با منحصر کردن علم به علوم تجربی، ارزش‌های انسانی از جمله ارزش‌های سیاسی را قابل مطالعه علمی نمی‌داند؛ از این رو با ارزش‌زدایی و معنازدایی از قدرت، آن را به‌عنوان یک پدیدهٔ خنثی و فاقد معنا مطالعه می‌کند.

۶۹) به آموختن علم نافع تشویق شده‌اند و از علومی مانند سحر منع شده‌اند.

۷۰) (۱)

جامعه‌شناسی کلان	جامعه‌شناسی خرد
۱- علم شناخت «ساختار اجتماعی» است.	۱- علم شناخت «کنش اجتماعی» است.
۲- علاوه بر ساختار اجتماعی، سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را نیز مطالعه می‌کند.	۲- علاوه بر کنش اجتماعی، سایر پدیده‌های اجتماعی خرد را نیز مطالعه می‌کند.

۷۱) امام خمینی (ره) در ادامهٔ تلاش و مبارزه برای تشکیل جامعهٔ مطلوب به این نتیجه رسید که مردم ایران می‌توانند با مشارکت و حضور فعال خود، جامعه‌ای ایجاد کنند که هر دو ویژگی جامعهٔ مطلوب را داشته باشد، یعنی هم قوانین آن عادلانه باشند و هم مجریان این قوانین از دو شرط علم و عدالت برخوردار باشند.

۷۲) گزینهٔ «ب»

دخالت دولت، برای کنترل بازار لازم است و باید به آن اعتماد کرد: جامعه‌شناسان موافق قشربندی اجتماعی با رهاسازی مطلق و با کنترل مطلق مخالفت هستند. جامعه‌شناسان عدالت‌گرا معتقدند: «رویکرد مخالفان قشربندی عادلانه نیست، زیرا در آن حقوق افراد توانمند و کوشا به اندازهٔ استحقاق آنها، پرداخت نمی‌شود؛ موافقان قشربندی اجتماعی

۷۳) رضایت - کراهت

۷۴) روش مطالعهٔ جامعه، همان روشی است که در مطالعهٔ طبیعت به کار گرفته می‌شود. همان‌طور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت امکان پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل طبیعت را برای انسان‌ها فراهم می‌کند، جامعه‌شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد؛ لذا در این رویکرد هدف جامعه‌شناسی نیز همانند هدف علوم طبیعی است.

۷۵) رقابت

۷۶) نابرابری در قد و هوش ← طبیعی

نابرابری در تحصیلات ← اجتماعی

۷۷) ۱- (د) تفاوت‌های اسمی

۲- (الف) مالکیت خصوصی

۳- (ه) فتوادی

۴- (ب) فقر و غنا

۷۸) ۱- مطالعهٔ موردی

۲- تنفر از نقص

۳- رویکرد تفسیری

۴- کنشگران فردی و جمعی

۷۹) طبیعت یک نظم جهان‌شمول دارد، یعنی قوانین طبیعت در همهٔ مکان‌ها و زمان‌ها یکسانند، از این رو نتایج مطالعه بر روی طبیعت در هر مکان و زمانی می‌تواند به تمامی مکان‌ها و زمان‌ها تعمیم داده شود. ولی جوامع و فرهنگ‌ها همانند طبیعت نیستند و ما نمی‌توانیم نتایجی را که از مطالعه و بررسی یک جامعه به‌دست آورده‌ایم به همهٔ جوامع دیگر تعمیم بدهیم. برای پیشگیری از چنین اشتباهی، ناگزیر باید سایر جوامع و فرهنگ‌ها را نیز مطالعه و بررسی کنیم.

۸۰) دموکراسی

۸۱) جامعه‌شناسان تبیینی، جامعه را نیز صرفاً یک پدیدهٔ طبیعی پیچیده می‌دانستند و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌دیدند.

از نظر آنها برخی جوامع از برخی دیگر پیچیده‌ترند، در رفع نیازهای خود تواناترند و به همین دلیل پیشرفته‌ترند.

۸۲) فقط روش‌های تجربی را معتبر می‌دانند و با انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی، مذهبی دچار اخلاق‌گریزی می‌شوند.

۸۳) ۱) به‌صورت افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها تأکید می‌کند و سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع می‌شود.

۲) گروه‌های به حاشیه رانده‌شده را به رسمیت می‌شناسد و از آنان حمایت می‌کند.

۸۴) جامعه‌شناسی تبیینی با منحصر کردن علم به علم تجربی، ارزش‌های انسانی از جمله ارزش‌های سیاسی را قابل مطالعه علمی نمی‌داند.

و جامعه‌شناسی تفسیری صرفاً به توصیف ارزش‌ها و نظام‌های سیاسی بسنده می‌کند و ملاک و معیاری برای ارزیابی علمی آن‌ها ارائه نمی‌دهد.

۸۵)

الف) نادرست. نظام سیاسی دینی و دین‌مدار بر اساس احکام و قوانین الهی سازمان می‌یابد.

ب) صحیح

پ) صحیح

ت) صحیح

ث) صحیح

۸۶

- الف صحیح
- ب صحیح
- پ صحیح
- ت صحیح

ث نادرست، در هر جامعه‌ای، برخی از افراد در طبقه بالا و برخی دیگر در طبقه پایین متولد می‌شوند، یعنی نقطه شروع رقابت میان افراد، یکسان نیست.

۸۷

- الف صحیح
- ب صحیح
- پ غلط
- ت صحیح

۸۸

الف تفاوت کمی

- ب آگاهی و معناداری
- پ سلطه به شیوه فرهنگی
- ت قشر بندی اجتماعی

ث زیرا در آن صورت ارزش‌های غالب در زندگی اجتماعی، ارزش‌های ثروتمندان و قدرتمندان خواهد بود.

ج او در مطالعات خود به روش عقلی توجه چندانی نداشت و از روش حسی و تجربی بیشتر استفاده می‌کرد.

چ ۱- قدرت فهم، تفسیر و توصیف پدیده‌ای اجتماعی را دارد. ۲- درباره جامعه آرمانی سخن می‌گوید. ۳- توان تبیین و شناخت علل شکل‌گیری و پیدایش پدیده‌های اجتماعی را دارد.

۸۹

- الف رویکرد تفسیری
- ب قوم‌نگاری

۹۰

- الف نظم اجتماعی
- ب وضع موجود
- پ نظم موجود
- ت معانی نهفته
- ث مالکیت خصوصی
- ج نافع‌ترین
- چ علوم اجتماعی